

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3089/2021. (III. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.X.10.343/2019/6. számú részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (dr. Deák György ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] A jelen alkotmányjogi panasz eljárás előzményét képező egyedi ügyben az indítványozó felperesként vett részt. Az egyedi ügy során megállapított történeti tényállásnak a panasz szempontjából jelentős elemei a következők.
- [3] Az indítványozó gazdasági társaságban 1999. szeptember 30. és 2012. szeptember 28. között Kiskunhalas Város Önkormányzata (a továbbiakban: önkormányzat) 51%, a H. T. Kft. 49% tulajdoni hányaddal rendelkezett. Az egyedi ügy alperese 1999. július 14-étől 2012. augusztus 6-ig ügyvezető munkakörben munkaviszonyban állt az indítványozóval. Az alperes továbbá 1999. november 1-jétől tulajdonosa volt a H. T. Kft.-nek. A H. T. Kft. 2012. július 31. napi hatállyal végelszámolás alá esett, végelszámolója 2012. augusztus 1-jétől az alperes volt.
- [4] A H. T. Kft. távhő- és melegvíz-szolgáltatást teljesített az önkormányzatnak. A gazdasági társaság azonban jelentős mennyiségű tartozást halmozott fel. Annak érdekében, hogy a szolgáltatásokat továbbra is biztosítani tudja, az indítványozó, a H. T. Kft. és az önkormányzat az alábbi megállapodásokat kötötték.
- [5] Az indítványozó és a H. T. Kft. engedményezési, tartozásátvállalási és követelésvásárlási szerződéseket kötött.
- [6] Az engedményezési szerződés értelmében az indítványozó ügyvezetőjeként az alperes vállalta, hogy a H. T. Kft. felé számszerűsíti a szolgáltatási tevékenység ellátásának lehetőségéért évente fizetendő és a H. T. Kft. által el nem számolt díjakat. Továbbá az alperes az indítványozó ügyvezetőjeként nyilatkozott arról, hogy a kiszámított díjakat leszámolzza a H. T. Kft. felé, a H. T. Kft. ügyvezetőjeként pedig arról nyilatkozott, hogy a kft. a számlákat befogadja és a számlázás szerint megfizeti az indítványozó részére. Az alperes a H. T. Kft. nevében vállalta, hogy a megállapodás hatályosulását követően – de legkésőbb 2012. augusztus 31-ig – felméri a kft. valamennyi kintlévőségét és a követeléseket engedményezi az indítványozóra.
- [7] Az alperes által képviselt H. T. Kft., valamint az alperes fia mint ügyvezető által képviselt indítványozó között 2012. augusztus 6-án tartozásátvállalási szerződés jött létre, melynek értelmében az indítványozó átvállalja a H. T. Kft. mint kötelezett tartozását.
- [8] Az alperes fia mint ügyvezető által képviselt indítványozó, valamint az alperes által képviselt H. T. Kft. követelésvásárlási szerződést kötött, melynek értelmében az utóbbi a szerződésben meghatározott követeléseit eladta. Az indítványozó a vételárat oly módon egyenlítette ki, hogy külön szerződésben a tartozásátvállalás szabályai szerint átvállalta a H. T. Kft. 2012. augusztus 2-án fennálló tartozását.
- [9] Mindezek eredményeképpen az indítványozó mindösszesen 136 445 604 Ft tartozást fizetett meg a H. T. Kft. helyett a G. S. E. Magyarország Zrt., valamint a H. Kft. szolgáltatóknak. Az engedményezett követelések összege

79 287 535 Ft volt, amiből nem folyt be 5 037 204 Ft. A H. T. Kft. tartozása mindebből fakadóan 62 195 273 Ft volt.

- [10] Az indítványozó 2015. január 26-án felszólító levelet írt a H. T. Kft.-nek, amely akkor már végelszámolás alatt állt és az alperes mint végelszámoló képviselte. A H. T. Kft. vitatta a tartozás tényét.
- [11] Az indítványozó keresetében kártérítés jogcímén 117 376 273 Ft és annak 2012. augusztus 6-tól számított kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A keresetlevélben előadottak szerint az alperes mint a H. T. Kft. végelszámolója 2012. augusztus 1-jétől tudomással bírt arról, hogy a kft. a tevékenységét be kívánja fejezni, mégis az indítványozó ügyvezetőjeként aláírta a kötelezettségvállalásról szóló megállapodást, amivel az indítványozót tévedésbe ejtette és neki – mivel az indítványozó a megegyezés szerint kifizette a tartozást a H. T. Kft. helyett – kárt okozott.
- [12] A Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletével kötelezte az alperest az indítványozó keresete szerinti összeg megfizetésére. A bíróság megállapította, hogy az alperes mint a H. T. Kft. ügyvezetője a 2012. augusztus 2-án megkötött engedményezési és 2012. augusztus 6-án megkötött tartozásátvállalási szerződés időpontjában nem tehetett volna ügyvezetőként jognyilatkozatot, hanem köteles lett volna a „végelszámolás alatt” megjelölést használni, a megállapodást pedig mint végelszámoló írhatta volna alá. Az alperes úgy járt el a H. T. Kft. nevében, hogy tudta, az nem képes a vállalt kötelezettségek teljesítésére, ezért a felperest megtévesztette és neki jogellenesen kárt okozott.
- [13] Az alperes fellebbezése folytán a Kecskeméti Törvényszék részítéletével részben megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét oly módon, hogy az indítványozó 62 195 273 Ft és kamatai iránt előterjesztett keresetét elutasította, továbbá az elsőfokú bíróság az elsőfokú ítéletnek az alperest az indítványozó részére 55 181 000 Ft megfizetésére kötelező rendelkezését hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot e körben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Döntésének okaként arra mutatott rá, hogy az indítványozónak tudomása volt arról, hogy a H. T. Kft. több mint 100 000 000 Ft-os tartozást halmozott fel, ebből következően arra, hogy a kft. helyzetéről nem volt tudomása, nem hivatkozhatott alappal. Emellett az ügyben folyó per munkaügyi per, amelyben az indítványozó csak az alperes által a munkaviszonyával összefüggésben okozott megtérítésre tarthat igényt. Az alperes ugyan nem tájékoztatta az indítványozót a H. T. Kft. végelszámolásának elrendeléséről, de mulasztása és az indítványozó által hivatkozott kár bekövetkezése között nem áll fenn okozati összefüggés. A 2012. augusztus 2. napján kelt megállapodásban az alperes a H. T. Kft., nem pedig az indítványozó ügyvezetőjeként tette azt a nyilatkozatot, amelynek értelmében az átvállalt tartozás és az engedményezett követelések különbözetét megfizeti az indítványozónak. Az alperes ezzel szemben az indítványozó ügyvezetőjeként nem vállalt át tartozást.
- [14] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében a jogerős részítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a másodfokú bíróság új eljárásra utasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az alperes perköltségeiben való marasztalását kérte. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság tévesen értékelte a tényeket és téves következtetést vont le. Jóllehet, hogy az alperes a H. T. Kft. végelszámolója is volt, az indítványozó képviseletét a tőle elvárható legnagyobb gondosság és körültekintés mellett kellett ellátnia, ebbe pedig beletartozik az is, hogy tájékoztatja a H. T. Kft. tulajdonosait a partnercég végelszámolásáról. Téves továbbá az a megállapítás, hogy az indítványozó tudott a H. T. Kft. anyagi helyzetéről, ezzel szemben ugyanis az alperes a kft. képviseletében úgy viselkedett, mintha annak a tartozás kifizetésére lenne anyagi fedezete. Iratellene a jogerős részítéletnek az az állítása, hogy a követelés fennállását vagy behajtását az indítványozó nem kezdeményezte a végelszámolónál, illetve a felszámolónál.
- [15] A Kúria a jogerős részítéletet hatályában fenntartotta. Egyetértett a másodfokú bíróság mérlegelésével és jogi következtetéseivel. Álláspontja szerint a peradatok ítéleti bizonyossággal alátámasztották, hogy az indítványozónak tudomása volt a H. T. Kft. tartozásáról. Az engedményezési szerződésből a szolgáltatás kötelező átvállalása okán az indítványozónak nem keletkezett kára. A munkajogi kártérítési felelősség megállapításához szükséges, az alperes ügyvezetőként tanúsított magatartása és a bekövetkezett kár közötti okozati összefüggés fennállását az indítványozó nem bizonyította. Az alperes a tartozásátvállalási, valamint követelészavárlási szerződések megkötésének időpontjában már nem volt ügyvezető, ezért esetleges megtévesztő magatartása munkaügyi perben nem vizsgálható, az ebből fakadó kárigény munkaügyi perben nem érvényesíthető.
- [16] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, XIII. cikk (1) bekezdésének, XV. cikk (1) bekezdésének, XVII. cikk

- (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) sérelmére történő hivatkozással kérte a Kúria felülvizsgálati részítéletének megsemmisítését a Kecskeméti Törvényszék részítéletére kiterjedően.
- [17] A panaszban előadottak szerint a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a valós tényekkel szembeménően döntött, mert azt állította, hogy az indítványozónak nem keletkezett kára az alperes tevékenységéből következően, ez pedig a valósággal ellentétes. A Kecskeméti Törvényszék alaptörvény-ellenesen állapította meg, hogy az indítványozónak tudomással kellett rendelkeznie arról, hogy a H. T. Kft.-t 100 000 000 Ft-ot meghaladó kifizetetlen tartozás terheli. Mindez az indítványozónak a tulajdonhoz való, az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti alapvető jogát sérti.
- [18] Az indítványozó az Alaptörvény XVII. cikk (1) bekezdésének sérelme körében hivatkozott a munka törvénykönyvről szóló 2012. évi I. törvény 52. § (1) bekezdésének d) és e) pontjaira, állítva: az alperes megszegte a bennük foglalt kötelezettségeit, a Kecskeméti Törvényszék és a Kúria azonban erről nem vettek tudomást.
- [19] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének körében az indítványozó előadta, hogy a Kúria iratellenes módon nem vett tudomást arról, hogy az alperes 2012. augusztus 6-án – a tartozásátvállalási szerződés aláírásának napján – még az indítványozó ügyvezetője, a H. T. Kft.-nek pedig végelszámolója volt. A Kúria emellett átértelmezte Kiskunhalas Város Képviselő-testülete 191/2012. számú határozatának tartalmát. A Kúria és a Kecskeméti Törvényszék egyaránt szembement a bírói gyakorlattal, amelynek értelmében a vezető tisztségviselőnek a társaság nevében kötött szerződések megkötésekor kellő gondossággal kell eljárnia.
- [20] A Kecskeméti Törvényszék nem volt tekintettel arra, hogy a cégszolgálatok szerint az alperes az indítványozó ügyvezetője volt 2012. augusztus 2-án, és a tény, hogy egyidejűleg a H. T. Kft. végelszámolója is volt, nem jelentette azt, hogy az indítványozó képviselőjét, ügyeinek vitelét ne a tőle elvárható legnagyobb gondosság és körültekintés mellett kellett volna ellátnia.
- [21] Az indítványozó álláspontja szerint mindemellett téves, hogy az indítványozó tudhatott a H. T. Kft. anyagi helyzetéről.
- [22] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [23] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasznak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A törvény 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében a határozott kérelemnek tartalmaznia kell indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az indítványozó a panaszban megjelölte ugyan az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését, azonban nem indokolta meg, hogy a bíróságok eljárása milyen módon fosztotta őt meg annak lehetőségétől, hogy az általa kifogásolt, a jogát, jogos érdekét érintő érdemi, ügydöntő határozat ellen valamely más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz forduljon [9/2013. (III. 6.) AB határozat, Indokolás [27]–[28]].
- [24] Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében rögzített törvény előtti egyenlőségre is, azonban e körben sem adott elő önálló indokolást, ami e rendelkezés sérelmét támasztaná alá; a panaszban előadottak lényegében az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével állnak összefüggésben, a törvény előtti egyenlőség sérelmét az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jognak a panaszban kifejtett sérelmén keresztül állítja. Ezért a panasz az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével összefüggő részében sem felel meg a határozott kérelem követelményének.
- [25] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti.
- [26] Az indítványozó a jogbiztonság sérelmét állította panaszában arra tekintettel, hogy álláspontja szerint a bíróságok az irányadó bírói gyakorlattal ellentétesen jártak el. A jogbiztonság az Alaptörvénynek az indítványban explicit módon nem nevesített B) cikk (1) bekezdése fogalomkörébe tartozik. A B) cikk (1) bekezdése – a visszaható hatály tilalmának és a kellő felkészülési idő követelményének kivételével – önmagában nem tekinthető az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, Alaptörvényben biztosított jognak [vö. pl. 3480/2020. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [23]]. Önmagában e rendelkezés alapján tehát a panasz befogadásának a törvény erejénél fogva nincs helye.
- [27] Az Alaptörvény XVII. cikk (1) bekezdés az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a munkáltatók és a munkavállalók együttműködésére irányuló deklaráció, amely azonban Alaptörvényben biztosított jogként nem értelmez-

- hető [3471/2020. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [44]], ezért a panasz e tekintetben sem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt feltételnek.
- [28] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [29] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással összefüggésben is megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon [3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]]. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” [3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]].
- [30] A per során az eljáró bíróságok megítélése szerint a következő két sarkalatos kérdést kellett megválaszolni. 1. Terheli-e kárfelelősség az alperest az indítványozóval szemben, azaz fennállnak-e az alperes vonatkozásában a kárfelelősség konjunktív feltételei (kár bekövetkezése, károkozó jogellenes magatartás, okozati összefüggés, felróhatóság)? 2. E kérdés elbírálásának munkaügyi per keretei között kell-e történnie? A másodfokon eljáró Kecskeméti Törvényszék, valamint vele egyetértésben a Kúria a 62 195 273 Ft és kamatai iránt előterjesztett keresetet illetően úgy ítélte meg, hogy az alperesnek a H. T. Kft. ügyvezetőjeként történő eljárása nem áll okozati összefüggésben a kár bekövetkezésével, továbbá az indítványozónak – ha a H. T. Kft. pontos pénzügyi helyzetéről nem is – arról tudomással kellett rendelkeznie, hogy a H. T. Kft. jelentős – 100 000 000 Ft-ot meghaladó – tartozással rendelkezik. Emellett, tekintettel arra, hogy a három szerződésből kettőt az indítványozó képviselőjében – ügyvezetői minőségben – nem az alperes, hanem a fia írt alá, a Kecskeméti Törvényszék és a Kúria arra a következtetésre jutottak, hogy az ezekkel összefüggésben felmerülő esetleges károk nem a munkaügyi bíróságra tartoznak. Álláspontjáról a törvényszék számot adott a jogerős részítéletben, ennek során kifejtette, miért nem ítélte bizonyítottnak az okozati összefüggés fennállását, továbbá miért nem tartotta munkajogi perben elbírálnak az alperesnek az indítványozó felé fennálló esetleges felelősségét; a Kúria pedig ezt követően kifejtette, miért nem jogszabálysértő a jogerős részítélet.
- [31] Az Alkotmánybíróság utal arra is, hogy a törvényszék nem azt állította, hogy az alperes nem volt az indítványozó ügyvezetője 2012. augusztus 2-án, hanem azt, hogy az ügy megítélése szempontjából jelentős nyilatkozatot nem ebben a minőségében tette (lásd a jogerős részítélet 10. oldalát). A rendelkezésre álló iratokból nem tűnik ki olyan körülmény, ami arra mutatna, hogy a tisztességes bírósági eljáráshoz való jognak alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést felvető vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet megvalósító sérelme következett volna be a per folyamán.
- [32] A fenti megfontolásokra tekintettel nincs helye a panasz érdemi vizsgálatának az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése alapján sem. Az előzményper tárgya az volt, terheli-e kárfelelősség az alperest az indítványozó irányába, a törvényszék pedig részben elutasította a keresetet, részben pedig hatályon kívül helyezte az elsőfokú ítéletet, és az elsőfokú bíróságot e körben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Az eljáró bíróságok a fentiek szerint számot adtak döntéseik indokáról, a panasz pedig nem mutat rá az Abtv. 29. §-ának megfelelő, az indítványozó tulajdonhoz való jogának a sérelmét valószínűsítő, a panasz befogadását indokoló körülményre.
- [33] 4. Tekintettel arra, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, azt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. február 23.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1663/2020.

• • •